

Statenbrief

Informatie

Datum

22 februari 2024

Zaaknummer

2022-014990

Inlichtingen bij

Provincieloket

026 359 99 99

post@gelderland.nl

Blad

1 van 6

Onderwerp

Voortgang programma Vitaal landelijk gebied Gelderland (VLGG)

Beleidsprogramma**Ambitie**

- Ambitie 2 Vitaal platteland

Portefeuillehouder

Harold Zoet

1 Kern van deze Statenbrief

In deze Statenbrief informeren wij u over de voortgang van het programma Vitaal landelijk gebied Gelderland (VLGG).

2 Waarom ontvangt u deze Statenbrief?

Wij vinden het belangrijk om u op de hoogte te houden van de voortgang van het programma VLGG en ontwikkelingen op interprovinciaal en landelijk niveau die daartoe relevant zijn. We willen actief communiceren over de Gelderse inzet die we vastleggen in het VLGG.

3 Hoe bent u eerder betrokken?

Belangrijke documenten zijn:

- Perspectief voor vitaal Gelders landelijk gebied, PS2022-864;
- Tussenstand en vertrekpunten Vitaal landelijk gebied Gelderland; Gelders gebiedsplan Stikstofreductie en natuurherstel, PS2023-649;
- Herziene planning programma Vitaal landelijk gebied Gelderland, PS2023-1025.

4 Samenvatting

In de afgelopen maanden hebben wij met onze partners gewerkt aan de uitwerking van de vertrekpunten die uw Staten hebben vastgesteld voor het programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG) (PS2023-649). Wij verwachten u eind maart kennis te kunnen laten nemen van het concept ontwerp programma VLGG. Hiermee geven wij invulling aan het Gelders perspectief voor een vitaal en leefbaar landelijk gebied met duurzame land- en tuinbouw met gezonde natuurgebieden, schoon en voldoende water, voorbereid op klimaatverandering. Voor het realiseren het VLGG-programma bestaat breed draagvlak bij onze partners. De uitvoering van het programma vraagt een investeringsvolume van minimaal €10 miljard voor 12 jaar. In het besef dat Gelderland - met name de Veluwe - een sleutelpositie inneemt voor de landelijke problematiek bepleiten wij bij het Kabinet om de prioriteit te geven aan deze Gelderse aanpak.

Aansluitend gaan we onverkort door met de uitvoering van projecten, maatregelen en gebiedsprocessen. Ook bereiden we het uitvoeringsprogramma voor zodat we snel aan de slag kunnen als het nieuwe Kabinet duidelijkheid geeft over haar eigen inzet en over de voor Gelderland beschikbare middelen. Wanneer onvoldoende middelen beschikbaar komen, kunnen wij de gestelde doelen niet of pas later bereiken. Wij houden er rekening mee dat we moeten onderzoeken of en zo ja op welke manier het ontwerp programma VLGG daarop aangepast moet worden. In maart willen wij hiervoor met verschillende scenario's een eerste inschatting geven.

Een aanpassing als gevolg van nieuw Kabinetsbeleid betekent dan ook vrijwel zeker dat het langer duurt voordat we met het participatietraject met inwoners kunnen starten. Dat geldt dan ook voor besluitvorming over het ontwerp programma.

5 Informatie

Voor het realiseren van een vitaal landelijk gebied bestaat breed draagvlak bij onze partners. Met hen willen wij komen tot een realistisch en uitvoerbaar programma, waarbij de Gelderlanders zich gehoord voelen.

Door de wijze waarop onze partners hebben geparticipeerd zijn wij gevorderd in het opstellen van een concept ontwerp programma. Hiermee geven wij invulling aan de vertrekpunten van uw Staten voor het Programma VLGG en aan de opdracht van het Rijk voor de gebiedsgerichte uitwerking van de rijksdoelen voor natuur, stikstof, water en klimaat. Wij gaan ervan uit dat wij u eind maart 2024 kennis kunnen laten nemen van het concept ontwerp programma VLGG.

Het concept ontwerp geeft inzicht in de wijze waarop wij de vertrekpunten en ook uw moties en onze toezeggingen verwerken in het ontwerp programma. Daarnaast zien wij het concept als een eerste uitwerking van het programma waarin ook de doelen zijn verwerkt die het Kabinet heeft geformuleerd in de Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en onlangs nog in het [Ontwerp NPLG](#) (PS2024-20). Het concept ontwerp programma zien wij dan ook als een antwoord op het verzoek van het Kabinet om uiterlijk september 2024 te kunnen beschikken over een meer uitgewerkte versie van het programma.

Datum

22 februari 2024

Zaaknummer

2022-014990

Blad

3 van 6

Inmiddels zijn wij ook begonnen met het treffen van voorbereidingen voor de volgende stappen in het proces om te komen tot een ontwerp programma:

- een uitvoeringsprogramma met maatregelen, projecten en gebiedsprocessen;
- participatie door inwoners (zie ook PS2023-1025).

De bedoeling van het uitvoeringsprogramma is om per regio helderheid te bieden over de projecten, maatregelen en gebiedsprocessen waarmee de VLGG-opgaven worden gerealiseerd. Daarbij is het van belang om zicht te hebben op hetgeen het Rijk voornemens is om bij te dragen aan de realisering van de NPLG-opgaven in Gelderland. Daarom hebben wij het Kabinet al bij de aanbidding van het Gelders gebiedsplan stikstofreductie en natuurherstel (juli 2023) opgeroepen om helderheid te bieden over onder meer:

- Een toekomstperspectief voor de landbouw.
- Zicht op generieke rijksmaatregelen voor alle sectoren.
- Aandacht voor de gevolgen van de maatregelen voor de sociaaleconomische vitaliteit en leefbaarheid in het landelijk gebied.
- Zicht op toereikende (financiële) middelen en passend instrumentarium om onze rol als gebiedsregisseur te kunnen vervullen.

Wij staan hierin niet alleen:

- Ook gemeenten, waterschappen, landbouw- en natuurorganisaties en veel particuliere ondernemers en (andere) inwoners van onze provincie, die betrokken zijn bij de transitie in het landelijk gebied, willen zich een beeld kunnen vormen van het perspectief dat het Rijk hen kan bieden.
- In de hoofdlijnen van de propositie, die het IPO Bestuur in december 2023 aan de formerende partijen heeft aangeboden (PS2024-20), zien wij onze oproep aan het Kabinet terug.

Wij respecteren de keuzes die het (nieuwe) parlement heeft gemaakt om onderdelen van het proces, dat moet leiden tot de door provincies gevraagde helderheid, over te laten aan het nieuwe Kabinet. Zoals het uitstellen van besluitvorming over het Transitiefonds. Echter, we hebben op korte termijn duidelijkheid van het (nieuwe) Kabinet nodig om tot een uitvoeringsprogramma te komen en het participatieproces met inwoners te kunnen starten. Dit omdat bijvoorbeeld:

- het belangrijk is dat de natuur zich herstelt, hetgeen noodzakelijk is voor vergunningverlening voor nieuwe initiatieven;
- lagere overheden en de betrokken sectoren zich met ons willen inzetten voor een vitaal landelijk gebied;
- het VLGG van belang is voor bijvoorbeeld de regioarrangementen en het programma Veluwe, evenals vergunningverlening en uitvoering;
- een structurele oplossing voor de problematiek van de PAS melders dringend gewenst is.

We kunnen niet wachten op besluitvorming door het (nieuwe) Kabinet over bovenstaande punten. Daarom gaan wij onverkort door met:

- Het concept programma VLGG.
- De uitvoering van bestaande afspraken zoals het Natuurpact, bestaande projecten en gebiedsprocessen, Programma Natuur en de ons in 2022 toegekende versnellingsmiddelen voor stikstofreductie en natuurherstel in het kader van de Gelderse Maatregelen Stikstof. Dat is ook onze bedoeling met de maatregelen die we nog dit jaar willen nemen voor de projecten die we aan het Kabinet hebben voorgesteld voor 2024. In een eerste reactie van het Kabinet¹ blijkt dat het subsidieplafond voor Gelderland op maximaal € 33 mln wordt gesteld (i.c. circa 2,5% van het landelijk budget). Met dit budget kunnen we in 2024 niet alle projecten oppakken die we zouden willen starten en die nodig zijn om de rijksdoelen binnen de (wettelijke) termijnen te halen. Wij pleiten er bij de Minister van Natuur en Stikstof voor om de voorstellen die wij uiterlijk 1 april 2024 aandragen volledig te honoreren. Dit in het besef dat Gelderland (met name de Veluwe) een sleutelpositie inneemt voor de landelijke problematiek. Wij verwachten rond de zomer een beschikking van het Rijk, zodat wij hierover uitvoeringsafspraken met partners kunnen maken.
- Het treffen van voorbereidingen voor het uitvoeringsprogramma en de participatie door inwoners.

Dit doen wij in samenwerking met onze partners en in samenhang met de integrale programmering voor de regio-arrangementen. Wij werken het Ruimtelijk Voorstel (PS2023-1123) uit in een ruimtelijk arrangement met het Rijk en richting de vernieuwing van de Omgevingsvisie, zoals aangegeven in de Startnotitie (PS2023-1215). De basis voor het Ruimtelijk Voorstel is gelegen in de 7 Regioarrangementen (PS2023-1185), waarin de verschillende ruimtelijke opgaven op het gebied van wonen, bereikbaarheid, energie, landbouw en natuur samen komen. Net als de totstandkoming van de Regioarrangementen doen we ook de uitwerking in gezamenlijkheid met partners (gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk). Het concept ontwerp Programma VLGG willen wij ook gebruiken als 'bouwsteen' voor de gebiedsprogrammering in de Regio's. Het concept ontwerp programma is hiermee agenderend richting Rijk en richting de regio. We komen voor de zomer tot een eerste integrale gebiedsprogrammering op basis van de Regioarrangementen. We stellen de uitwerking van het regioarrangement bij als het VLGG na participatie uiteindelijk ook door u is vastgesteld. We kiezen hiervoor zodat het bestaande beleid en de lopende gebiedsprocessen geen onnodige vertraging in de uitvoering oplopen en we met onze partners door kunnen werken aan de urgente ruimtelijke vraagstukken.

¹ Zie: [Kamerbrief over financiering eerste maatregelen NPLG](#)

6 Duurzaamheid

Het definitieve programma zal naar verwachting bijdragen aan de realisatie van beleidsambities op het gebied van biodiversiteit en klimaat. Daarnaast zal het kwalitatieve betekenis hebben voor water, bodem, economie (inclusief landbouw), vergunningverlening, leefbaarheid, wonen en duurzame energie.

7 Planning en control

Wij verwachten dat het nieuwe Kabinet nieuwe richting geeft aan de NPLG-doelen en beperkte financiële ruimte beschikbaar stelt. In dat geval moeten wij nadere keuzes maken en prioriteren in onze aanpak voor het programma VLGG. Wij bereiden ons hierop voor door de risico's in beeld te brengen en vast na te denken over varianten met inhoudelijke keuzes; prioriteringen gebaseerd op aanzienlijk minder beschikbare financiële middelen dan de gevraagde € 10 mld. Dit kan ertoe leiden dat de NPLG-doelen die het Rijk heeft gesteld niet of pas later haalbaar zijn en dat we niet volledig invulling kunnen geven aan uw vertrekpunten. In dat geval willen wij graag met u in gesprek over het vervolg.

8 Participatie en communicatie

De transitie van het landelijk gebied vraagt soms complexe keuzes van ondernemers, families en organisaties. Omdat niet helder is wanneer wij na het vaststellen van het concept ontwerp programma de volgende stap kunnen zetten (i.c. participatie) communiceren wij actief met onze partners en hun achterban. De participatie met inwoners volgt later.

9 Vervolg

De voorlopige planning die wij nu voor ogen hebben schetsen wij als volgt.

1. Eind maart 2024:
 - vaststelling Concept ontwerp Programma VLGG;
 - definitieve aanvraag aan het Rijk over de maatregelenpakketten 2024.
2. April-juni 2024: in samenwerking met onze partners opstellen concept-uitvoeringsprogramma VLGG met projecten, maatregelen en gebiedsprocessen.

Datum

22 februari 2024

Zaaknummer

2022-014990

Blad

6 van 6

3. Na de zomer en afhankelijk van besluitvorming door het nieuwe Kabinet:
- juli-september 2024 : aanpassen concept op basis van besluitvorming Kabinet;
 - oktober-december 2024: participatie door inwoners;
 - januari-maart 2025: vaststelling ontwerp VLGG;
 - april-juni 2025: vaststelling definitief VLGG.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Henri Lenferink

- Commissaris van de Koning

Frederik van Ardenne

- Secretaris

Bijlagen